

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. ик. н. Виржиния Иванова Желязкова от Висшето училище по застраховане и финанси - София

на материалите, представени за целите на процедурата по присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“ на докторант на самостоятелна подготовка във Висшето училище по застраховане и финанси - София Георги Момчилов с тема на дисертационния труд:
„Финансови и управленски аспекти на отчетността за устойчиво развитие“

1. Общо представяне на процедурата

Със заповед № 139 / 21.06.2022 г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ) проф. д. ю. н. Борис Велчев съм определена за член на научното жури по процедурата за присъждане на образователната и научна степен (ОНС) „доктор“ на докторант на самостоятелна подготовка Георги Момчилов в професионално направление 3.8 Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“ във ВУЗФ.

Темата на дисертационния труд на докторант Момчилов е „Финансови и управленски аспекти на отчетността за устойчиво развитие“. С решение на научното жури (Протокол № 1/30.06.2022 г.) съм определена за рецензент на трудовете на докторанта в рамките на настоящата процедура.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Георги Момчилов е роден през 1974 година. Завършва с отличие математическата гимназия в София, след което следва и завършва успешно образователно-квалификационна степен (ОКС) „бакалавър“ по специалност „Финанси“ в Университета за национално и световно стопанство – София. Придобива ОКС „магистър“ от Университета в Бъкингам по специалност „Корпоративна стратегия“ и продължава да учи в програми на университетите в Харвард (специалност „Устойчиви финанси и инвестиции“) и Оксфорд (програма за Финтех). Опитът от водещи университети в различни образователни системи изгражда у Георги Момчилов задълбочен, прецизен и широк мироглед, който се отразява във високото качество на неговата работа като докторант.

Георги Момчилов притежава богат професионален опит, като прави впечатление, че през целия си трудов стаж той заема ръководни позиции в редица международни компании в България и чужбина – групата на Алианц в България, Натурела Груп, Индустриален Холдинг България, WZM Technik GmbH и ETL Gruppe в Мюнхен и други, както и ръководи Българската банка за развитие в периода 2001-2005 година. Този сериозен професионален опит играе съществена роля за формирането на многостранните познания и аналитичните умения на Георги Момчилов.

Георги Момчилов владее три чужди езика – английски, немски и руски. Това му дава възможност да се развива, ползвайки разнообразни литературни източници и информация.

3. Обща характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният за разглеждане проект на дисертационен труд е посветен на тема, която с предприетия курс на развитие към зелена икономика в Европейския съюз (ЕС) придобива нарастваща значимост за всички икономически субекти. Към момента в общественото пространство няма съмнение, че такъв курс е крайно необходим – предопределят го императивите на времето, в което живеем, когато ефектите от замърсяването на околната среда, включително климатичните промени, стават все по-осезаеми за все по-широк кръг икономически дейности и изискват отговор от държавите и от бизнеса. Разбирането за устойчиво развитие вече неизменно се свързва с опазването на околната среда и качеството на живота на хората.

Отчетността играе много важна роля в процеса на управление на всяка промяна. В търсене на начини за измерване на въздействието на организациите върху околната среда постепенно възниква и отчетността за устойчиво развитие. Големият въпрос, свързан с тази отчетност е: „Как тя да бъде конструирана, така че информацията от нея да помага на ръководствата на организациите и на държавата да водят развитието към устойчивост, което на практика ще доведе до по-висока конкурентоспособност?“. В дисертационния си труд Георги Момчилов дава своя интерпретация и отговор на този въпрос.

Дисертационният труд е в обем от основен текст от 173 страници, разпределен в увод, три глави, заключение, използвана литература и 30 страници приложения. В полза на илюстрирането на идеите и анализа на

докторанта в изложението са поместени удачно 27 фигури и 11 таблици. Прави впечатление сериозният брой на източниците, които е цитирал автора – общо 197 на три езика – български, английски, немски и руски език. Това говори за задълбочено познаване на литературата, посветена на обекта на неговото изследване, което е довело до систематичността и яснотата на изложението в труда.

В увода на труда коректно и ясно е дефинирана научноизследователската хипотеза, от която логично следват предметът и обектът на работа. В съдържателно отношение дисертационният труд е разпределен равномерно в три глави, които следват логиката, зададена в увода последователно. Първата глава е посветена на теорията в областта на изготвянето на отчети за устойчиво развитие. Във фокуса на втората глава са стандартите за такава отчетност и индикаторите за измерване на устойчиво развитие. Обект на третата, последна глава, е връзката между отчитането на устойчивото развитие и конкурентните предимства за бизнеса, който създава и поддържа такава отчетност.

Особено интересно е проучването, което докторантът прави, и резултатите от което представя в труда си, на отношението на ръководствата на различни организации, които съставят отчетност за устойчиво развитие, към данните от тази отчетност. За целта като метод на набиране на информация за изследването е използвано полустандартизираното онлайн интервю (CAWI – Computer Assisted Web Interview). В проучването участват 33 мениджъри от компании в България, което дава основание на докторанта да направи логично обосновани изводи за настроенията сред ръководствата в изследваните бизнес организации, както и до известна степен за пазара в страната като цяло. В това може да се каже се състои и централата част от приносните моменти на труда, тъй като осветлява много важния аспект на управлението на устойчивото развитие – отношението на ръководството към измерването на процесите, свързани с него.

Отделно в труда са систематизирани редица теоретични положения, свързани с отчетността за устойчиво развитие, представени са в аналитичен план основните стандарти, които се прилагат в рамките на тази дейност и навсякъде в текста проличава авторовото отношение към изследваната проблематика, което говори за зрялост на познанията по материята.

4. Оценка на автореферата

Авторефератът е добре структуриран, в съответствие с възприетата академична практика за това. Ясно и точно отразява в съкратен вид постигнатото в рамките на дисертационния труд. Бих било добре в автореферата да се помести подобното съдържание на труда, не само заглавията на главите, това би улеснило читателите, но това е въпрос на авторово виждане.

5. Публикационна дейност на кандидата

Георги Момчилов е представил справка за общо четири броя научни публикации – статия в български издания, две от които на български език, останалите две – на английски. Поздравявам докторанта за това, че публикува и на английски език, това създава условия за по-широкото популяризиране на достигнатите от него научни резултати. Публикациите изпълняват и надминават изискванията на присъждане на ОНС „доктор“, залегнали в Закона за развитието на академичния състав в Р България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане. Към момента на изготвяне на настоящата рецензия след направена проверка няма информация, която да дава основания за съмнение в автентичността на дисертационния труд и научните публикации на докторанта.

6. Оценка на приносните моменти в дисертационния труд и публикациите на кандидата

Докторант Георги Момчилов е представил справка за общо шест броя научни приноси, от които първият, свързан със систематизацията на „очакванията за проблемите, които антропогенните климатични промени могат да предизвикат за икономиката“ причислявам към тези с изразен теоретичен характер, а останалите пет, фокусирани около проблематиката на отчетността за устойчиво развитие – към категорията на научно-приложните. Приемам ги по начина, по който са дефинирани и считам, че отразяват коректно постигнатото в рамките на дисертационния труд, и че са реални.

7. Критични забележки, въпроси и препоръки

Нямам съществени критични бележки, препоръчвам на Георги Момчилов да публикува дисертационния си труд, защото той е ценен за практиката и по този начин ще добие публичност.

8. Лични впечатления

Нямам удоволствието да познавам Георги Момчилов лично, от имам много добри косвени впечатления от него като докторант във ВУЗФ – изряден, дисциплиниран и задълбочен изследовател, който съчетава умело натрупания професионален опит с научната работа по разработването на дисертационен труд и публикации.

Използвам възможността да го поздравя за избора на тема – нова, предизвикателна и отговаряща на търсенията на всички висши мениджъри на големи компании в Европа.

9. Заключение

Георги Момчилов отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане за присъждане на ОНС „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика. Въз основа на гореизложеното гласувам „ЗА“ присъждането му на ОНС „доктор“ в докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“ във ВУЗФ.

25 юли 2022 г.   Рецензент: (п)

Проф. д. ик. н. Виржиния Желязкова